

М'ЯСНА ПРОДУКТИВНІСТЬ БУГАЙЦІВ РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ, ОДЕРЖАНИХ ПРИ ПОГЛИНАЛЬНОМУ СХРЕЩУВАННІ СИМЕНТАЛЬСЬКОЇ ХУДОБИ З ШАРОЛЕ

Рецензенти: доктор с.-г. наук, професор Чигринов Є.І. ; доктор с.-г. наук, професор Рубан Ю.Д.

І.М. Боднарчук*

Харківська державна зооветеринарна академія

У статті розглянуто та проаналізовано результати досліджень м'ясної продуктивності бугайців різних генотипів, одержаних при поглинальному схрещуванні симентальської худоби зі шароле української селекції. Бугайці усіх генотипів мали високу м'ясну продуктивність, але перевага була на стороні помісей I покоління. За масою парної туші виявлена перевага бугайців II групи (на 10,2 кг або на 4,1 %). Характерною особливістю породи шароле та її помісей є низький вихід внутрішнього жиру–сируцю (1,2–1,3 %).

Ключові слова: бугайці, яловичина, худоба, м'ясна продуктивність, економічна ефективність.

Одним із найважливіших завдань агропромислового комплексу є пошук резервів збільшення виробництва продуктів тваринництва, зокрема яловичини. Вітчизняний та закордонний досвід свідчить про те, що це можливо лише при прискореному розвитку спеціалізованого м'ясного скотарства. Програмою розвитку цієї галузі в Україні передбачено значне збільшення поголів'я м'ясної худоби - до 400 тисяч [1].

Досягти таких показників за рахунок чистопородного розведення вітчизняних та імпортованих м'ясних порід у порівняно короткі строки практично неможливо. За цих умов очевидна доцільність більш широкого використання маточного поголів'я комбінованих порід у поглинальному схрещуванні з бугаями порід м'ясного напрямку продуктивності

В останні роки велике значення надається використанню крупних великорослих м'ясних порід, зокрема шаролезької, неперевершеної за м'ясною продуктивністю. Але, поряд із цим шароле мають недоліки: крупноплідність і важкі отелення.

У 60–х роках минулого століття цю породу завезли в Україну, однак через низький рівень відтворення стада вона не одержала належного розвитку [2-3].

Враховуючи це, методом неповного поглинального схрещування спочатку сірої української, а в останні 10 років - симентальської порід, створюється легкоотельний тип шароле української селекції.

Ефективність поглинального схрещування при створенні стад м'ясної худоби на сьогодні в літературі не висвітлена.

Метою наших досліджень було порівняльне вивчення особливостей росту, розвитку та м'ясної продуктивності помісей шароле різних генотипів.

Матеріали та методи досліджень. Для досліду в АФ "Хлібороб" Вовчанського району Харківської області були сформовані чотири групи бугайців-аналогів за віком та живою масою породи шароле різних генотипів (табл.1). Рівень годівлі розрахований на одержання середньодобового приросту 800-900 г.

*Науковий керівник – доктор сільськогосподарських наук, професор В.Г.Прудніков

1. Схема науково – господарського досліджу

Групи	Голів у групі	Порода і породність		
		бугайів	корів	нащадків
I контрольна	10	шароле	шароле	шароле, ч/п
II дослідна	10	шароле	симентальська	F ₁
III дослідна	10	шароле	F ₁	F ₂
IV дослідна	10	шароле	F ₂	F ₃

Від народження до 8-місячного віку бугайців вирощували на підсисі. Для вивчення росту бугайців щомісячно проводили індивідуальні зважування, на основі яких вираховували середньодобові прирости. Екстер'єрні особливості тварин вивчали шляхом взяття промірів та визначення індексів будови тіла. М'ясну продуктивність визначали шляхом проведення контрольного забою.

Результати досліджень. У результаті проведених досліджень встановлено, що бугайці різних генотипів за умов однакової годівлі й утримання проявили різну інтенсивність росту живої маси (табл.2).

2. Динаміка живої маси бугайців ($M \pm m$)*у кілограмах*

Вік, міс	Групи			
	I	II	III	IV
Новонароджені	35,0 ± 1,1	34,2 ± 1,4	33,0 ± 1,5	34,0 ± 1,4
8	242,0 ± 3,3	245,0 ± 3,4	240,0 ± 3,7	248,0 ± 3,1
12	340,0 ± 3,6	345,0 ± 4,1	350,0 ± 4,2	348,0 ± 4,3
15	439,0 ± 4,6	450,0 ± 4,3	440,0 ± 4,3	440,0 ± 4,7
18	540,0 ± 5,1*	560,0 ± 4,1**	542,0 ± 4,6	545,0 ± 4,9***

Примітка. * $P \geq 0,95$, ** $P \geq 0,99$, *** $P \geq 0,999$.

Слід зазначити, що бугайці усіх генотипів народжені з невисокою живою масою (33,6–36,0 кг), що забезпечило нормальний перебіг отелень у корів. Чистопородні шароле при народженні за живою масою перевершували помісних аналогів на 2–2,4 кг або на 5,8 – 10,7 %.

Помісні бугайці (F₁) в усі вікові періоди перевершували не тільки ровесників інших генотипів, але й чистопородних шароле. Так, у 18-місячному віці перевага їх порівняно з контрольною групою становила 20 кг (3,7 %) при вірогідній різниці ($P \geq 0,99$).

У м'ясному скотарстві енергія росту молодняку є головною ознакою (після відтворення). До 8-місячного віку помісні бугайці мали вищі прирости, що пояснюється підвищеною молочністю корів (табл. 3).

У післямолочний період (8–12 міс) в усіх групах прирости зменшувались, а в подальшому збільшувались, особливо в період 15–18 місяців. Однак найвищими вони були у помісних бугайців другої групи, які упродовж усього періоду вирощування перевершували аналогів контрольної групи за інтенсивністю росту на 4,2 %, що пояснюється проявом гетерозису.

3. Середньодобові прирости бугайців різних генотипів*у грамах*

Вік, міс	Групи			
	I	II	III	IV
0-8	863	878	862	892
8-12	817	833	917	833
12-15	1100	1167	1000	1022
15-18	1122	1222	1133	1167
0-18	935	974	943	946

За результатами контрольного забою встановлено (табл.4), що від бугайців усіх генотипів одержано важковагові туші з тонким жировим поливом зі значними просвітами. Бугайці усіх генотипів характеризувалися високими показниками м'ясної продуктивності. Вірогідної різниці між групами, за виключенням маси парної туші другої групи, не встановлено.

4.Вплив генотипу на забійні показники бугайців

Показники		Група			
		I	II	III	IV
Жива маса, кг:	у кінці досліду	542±2,1	558±2,4*	538±3,9	536±3,2**
	перед забійна	512±2,5**	533±2,8**	510±2,5	516±3,9*
Маса парної туші, кг		302,1±3,8	312,3±3,5*	299,9±2,9	304,4±3,5
Вихід туші, %		59,0	58,6	58,8	59,0
Маса внутрішнього жиру сирцю, кг		6,1±0,3	6,9±0,2*	5,7±0,2	6,2±0,3
Вихід жиру сирцю, %		1,2	1,3	1,2	1,2
Забійна маса, кг		308,2±2,8	319,2±3,5	305,6±4,6	310,6±4,2
Забійний вихід, %		60,2	59,9	60,0	60,2

Примітка. * - $P \geq 0,95$, ** - $P \geq 0,99$.

За масою парної туші виявлена перевага бугайців II групи на 10,2 кг (4,1 %). Характерною особливістю породи шароле і її помісей є низький вихід внутрішнього жиру–сирцю (1,2–1,3 %). Однак забійний вихід був достатньо високий у бугайців усіх груп.

Основним показником економічної ефективності розведення тварин того чи іншого генотипу є собівартість виробництва продукції, виручка від реалізації, прибуток і рівень рентабельності (табл. 5).

5. Економічна ефективність вирощування бугайців різних генотипів до 18-місячного віку

Показники	Групи			
	I	II	III	IV
Собівартість вирощування* 1 голови, грн.	3620	3642	3620	3620
Собівартість 1 ц приросту, грн.	718,2	684,6	716,0	708,4
Виручка від реалізації 1 голови, грн.	4196	4364	4180	4228
Прибуток, грн.	576	722	560	608
Рівень рентабельності, %	15,9	19,8	15,5	16,8

Примітка. *- у затрати включена вартість утримання корів.

Аналіз одержаних даних свідчить, що найнижчу собівартість приросту живої маси, найбільший прибуток і рівень рентабельності мали помісні бугайці другої групи.

Вирощування на м'ясо бугайців усіх генотипів було рентабельне. Однак цей показник через великі затрати на утримання м'ясної худоби та відносно низькі ціни реалізації був невисокий.

Таким чином, поглинальне схрещування є одним із важливіших економічно доцільних методів збільшення поголів'я м'ясної худоби, розвитку спеціалізованого м'ясного скотарства і виробництва високоякісної яловичини.

Висновки:

1. У результаті проведених досліджень встановлено, що бугайці різних генотипів за однакових умов годівлі і утримання проявили різну інтенсивність росту живої маси. Бугайці усіх генотипів були народжені з невисокою живою масою (33,6–36,0), що забезпечило нормальний перебіг отелень у корів.

2. Результати забою свідчать про високу м'ясну продуктивність бугайців усіх генотипів. За масою парної туші виявлена перевага на боці помісей 1 покоління (на 10,2 кг або 4,1 %), вихід жиру – сирцю був низький (1,2–1,3 %), що є породною особливістю породи шароле і її помі сей.

3. Найнижчу собівартість приросту живої маси, найбільший прибуток і рівень рентабельності мали шароле х симментальські помісі. Однак значні затрати на утримання та відносно низькі ціни реалізації м'ясної худоби зумовили рівень рентабельності у межах від 15,5 % до 19,8 %.

Бібліографічний список

1. Белозерський О. Розведення та селекція м'ясної худоби в Україні /О.Белозерський, Ю.Вдовіченко, П.Шаран //Тваринництво України.- 2004.- №4.- С.2–4.
2. Василець В. Продуктивні та забійні якості тварин різних генотипів шароле української селекції /В.Василець //Тваринництво України.- 2000.- № 11.- С. 15-17.
3. Доротюк Е.М. М'ясне скотарство – джерело високоякісної яловичини і важкої шкіряної сировини: наук.- навч. посіб. /Е.М.Доротюк.–Х.,2006.-320 с.

МЯСНАЯ ПРОДУКТИВНОСТЬ БЫЧКОВ РАЗНЫХ ГЕНОТИПОВ, ПОЛУЧЕННЫХ ПРИ ПОГЛОТИТЕЛЬНОМ СКРЕЩИВАНИИ СИММЕНТАЛЬСКОЙ ПОРОДЫ С ШАРОЛЕ

Боднарчук И.Н., Харьковская государственная зооветеринарная академия

В статье рассмотрено и проанализировано результаты исследований мясной продуктивности бычков разных генотипов, полученных в результате поглотительного скрещивания симментальской породы с шароле украинской селекции. Бычки всех генотипов имели высокую мясную продуктивность, но преимущество было на стороне помесей I поколения. По массе парной туши выявлено преимущество помесных бычков (на 10,2 кг, 4,1 %). Характерной особенностью породы шароле и ее помесей является низкий выход внутреннего жира-сырца (1,2-1,3 %).

Ключевые слова: бычки, генотип, мясная продуктивность, говядина, экономическая эффективность.

MEAT YIELD OF THE VARIOUS YOUNG BULL SIMMENTAL-SHAROLE CROSSES

Bodnarchuk I., Kharkov state zooveterinary academy

This article highlights the experimental research results on meat yield of the various young bull genotypes. The young bulls belong to Simmental & the Ukrainian native selection of Sharole. The first crossing of the above-mentioned breeds was implemented. The all genotype bulls are characterized by high beef yield. The early generation advantages the others. The second young bull group prevails the others per

10,2 kg. The percentage constitutes 4,1%. The crude fat content amounts 1,2-1,3%. Sharole & its crosses are characterized by low crude fat content rate. The comparative analysis was fulfilled by the carcass examination.

Key words: young bulls, beef, genotype, meat yield, economical efficiency.

УДК 637.62:636.32/38

НАСТРИГ ТА ФІЗИКО-ТЕХНІЧНІ ПОКАЗНИКИ ВОВНИ У МАТОК ХАРКІВСЬКОГО ВНУТРІШНЬОПОРОДНОГО ТИПУ ПОРОДИ ПРЕКОС ІЗ РІЗНИМ ВИХОДОМ МИТОГО ВОЛОКНА

Рецензенти: канд. с.-г. наук Міненко В.П.; канд. с.-г. наук Ткачова І.В.

Н.В. Бойко*

Інститут тваринництва УААН

У статті викладено експериментальні результати досліджень вовнової продуктивності і основних фізико-технічних показників вовни маток харківського внутрішньопородного типу овець породи прекос. Установлено, що цілеспрямована селекційно-племінна робота за показником виходу митої вовни може сприяти його покращенню, оскільки він має великі межі варіювання та пов'язаний із основними показниками якості вовни. Для цього слід використовувати величини кореляційних зв'язків між цими ознаками. Маткам із високим виходом митої вовни притаманна децю менша величина кореляційної залежності між настригом немитої і митої вовни та виходом чистого волокна, яка характеризується більшою віковою повторюваністю.

Ключові слова: вівці, вовна, вихід митої вовни, фізико-технічні показники, настриг, матки, коефіцієнт кореляції.

У числі основних показників, які визначають загальний рівень вовнової продуктивності овець і забезпечують поліпшення основних ознак її якості є вихід митої вовни [2].

При узагальненні даних літератури з питання ефективності відбору овець за показником настригу і виходу митої вовни не виявлено одностайної думки щодо визначення впливу цих показників на інші показники вовнової продуктивності та якості вовни. Слід зазначити, що в деяких дослідженнях селекція на збільшення виходу митої вовни супроводжувалася підвищенням, а в деяких - зменшенням основних показників вовнової продуктивності [1, 3-4]. Це питання до теперішнього часу є ще й досі невирішеним. Стосовно породи прекос дослідження у цьому напрямі практично відсутні.

У зв'язку з цим метою досліджень передбачалося вивчення параметрів виходу митої вовни в стаді вівцематок харківського внутрішньопородного типу породи прекос у суміжні роки досліджень та визначення його взаємозв'язку з основними показниками вовнової продуктивності.

Матеріали та методи досліджень. Упродовж 2005-2006 року в ДП ДГ „Гонтарівка” ІТ УААН Вовчанського району Харківської області проведено наукогосподарський дослід із комплексної оцінки вовнової продуктивності маток харківського внутрішньопородного типу овець породи прекос, які були розподілені на три групи (перша і друга по 17 голів; третя – 22 голови) за виходом

* Науковий керівник – канд. сільськогосподарських наук І.А. Помітун